

ÜCRETSİZ DERS NOTU ÖZETİ

Finansal Piyasalar

SPL Düzey 2

Para ve sermaye piyasaları, finansal kurumlar

Bu PDF'teki bölüm	6 bölüm
Modüldeki toplam bölüm	42 bölüm
Formül sayısı	1 formül
Son güncelleme	17 Eylül 2026

Bu belge **Finansal Piyasalar** modülünün ücretsiz bölümlerinden derlenmiştir. Tamamı ve güncel hâli:

<https://www.finlisans.com/ders-notlari/finansal-piyasalar>

© 2026 FinLisans · finlisans.com · Ticari amaçla çoğaltılamaz.

İçindekiler

1. Finansal Piyasalar ve Borsa İstanbul'un Hukuki Yapısı
2. Finansal Piyasalar ve Borsa İstanbul'un Hukuki Yapısı • Borsa İstanbul Teşkilat Yapısı, Yönetim Esasları ve Disiplin Hükümleri
4. Borsa İstanbul Teşkilat Yapısı, Yönetim Esasları ve Disiplin Hükümleri • Borsa İstanbul İşlem Yetkisi, Kotasyon ve Finansal Ölçütler Esasları
5. Borsa İstanbul İşlem Yetkisi, Kotasyon ve Finansal Ölçütler Esasları • Finansal Ölçütler, Yatırım Araçları ve Borsa İstanbul İşlem Esasları

Bu PDF, **Finansal Piyasalar** ders notunun ücretsiz olarak yayımlanan ilk 6 bölümünü içerir. Modülün tamamı 42 bölümden oluşur; kalan 36 bölüm ile soru bankası, sesli anlatım ve deneme sınavları finlisans.com üzerinde yer alır.

Bölümler web sayfasında birbiriyle örtüşecek şekilde hazırlandığı için, bu PDF'te aynı maddenin ikinci ve sonraki tekrarları ayıklanmıştır (174 yinelenen madde). Madde sırası ve bölüm numaraları web sayfasıyla aynıdır.

1. Finansal Piyasalar ve Borsa İstanbul'un Hukuki Yapısı

Temel Kavramlar

- **Finansal (Mali) Piyasa:** Fon arz edenler ile talep edenlerin, yardımcı kuruluşlar ve hukuki kurallar çerçevesinde mali varlıkları alıp sattığı, para ve sermaye piyasalarını kapsayan geniş yapıdır.
- **Para Piyasası:** Vadesi genellikle bir yılı aşmayan kısa vadeli fon arz ve talebinin karşılaştığı, işletmelerin dönen varlık finansmanı için kullanılan ve likidite odaklı piyasadır.
- **Sermaye Piyasası:** Bir yıldan uzun vadeli finansal varlıkların işlem gördüğü, işletmelerin bina ve makine gibi duran varlık yatırımlarını finanse etmek amacıyla kullandığı piyasa türüdür.
- **Birincil Piyasa:** Sermaye piyasası araçlarının ihraççı şirketler tarafından tasarruf sahiplerine ilk kez satıldığı ve bu satış sonucunda şirkete doğrudan nakit girişi sağlanan piyasadır.
- **İkincil Piyasa:** Daha önce ihraç edilmiş menkul kıymetlerin yatırımcılar arasında el değiştirdiği, yatırımcıya likidite sağlayan ve borsaların en temel örneğini oluşturduğu piyasadır.
- **Borsa:** Sermaye piyasası araçlarının serbest rekabet şartlarında, güvenli ve şeffaf şekilde alınıp satılmasını sağlayan, anonim şirket yapısında kurulan ve SPK denetimine tabi sistemdir.
- **Piyasa İşleticisi:** Borsayı veya borsanın piyasalarını yöneten ve işleten anonim ortaklıktır; SPK onayıyla borsa haklarını kullanabilir ve mevzuat yükümlülüklerini yerine getirmekle sorumludur.
- **Önemli Etkiye Sahip Ortak:** Borsa sermayesinin veya oy haklarının doğrudan veya dolaylı olarak %5 veya daha fazlasına sahip olan ya da yönetim kuruluna üye belirleme imtiyazı bulunan ortaktır.
- **Organize Piyasa:** Borsa İstanbul, TCMB Piyasaları ve Takasbank Piyasaları gibi belirli kurallar, fiziksel veya elektronik mekanlar ve resmi denetim altında faaliyet gösteren piyasalardır.
- **Organize Olmayan Piyasa:** Bankalararası Tahvil, Bankalararası Döviz ve Serbest Altın Piyasası gibi merkezi bir borsa yapısı dışında, tezgah üstü şekilde yürütülen finansal ortamlardır.
- **Kota Alma:** Sermaye piyasası araçlarının borsa listesine kaydedilerek, borsa pazarlarında işlem görmeye başlamasını sağlayan ve borsanın faaliyetleri arasında yer alan süreçtir.
- **Reel Piyasa:** Finansal varlıkların aksine, doğrudan mal ve hizmet arzı ile talebinin karşılaştığı ve ekonomik üretimin değişiminin gerçekleştiği piyasaları ifade eder.
- **Finansal Piyasa:** Fon arz edenler ile fon talep edenlerin bir araya geldiği, mali varlıkların işlem gördüğü piyasadır.
- **Para Piyasası:** Vadesi bir yıla kadar olan kısa vadeli fonların işlem gördüğü piyasadır (Hazine Bonosu, Repo vb.).
- **Sermaye Piyasası:** Vadesi bir yıldan uzun olan finansal varlıkların (Tahvil, Pay Senedi vb.) işlem gördüğü piyasadır.
- **Birincil Piyasa:** Menkul kıymetlerin ihraççıdan yatırımcıya ilk kez satıldığı (halka arz) piyasadır.
- **İkincil Piyasa:** Daha önce ihraç edilmiş kıymetlerin yatırımcılar arasında el değiştirdiği piyasadır (Borsalar).
- **Önemli Etkiye Sahip Ortak:** Borsada sermaye veya oy haklarının en az %5'ine sahip olan veya yönetim kurulu üyesi belirleme imtiyazı olan ortaktır.

Önemli Noktalar

- Borsaların kuruluşuna Cumhurbaşkanı tarafından izin verilirken, faaliyete geçmeleri için Sermaye Piyasası Kurulu'ndan (SPK) izin alınması zorunludur.
- Borsa kurucularının paylarının tamamının nama yazılı olması, nakit karşılığı çıkarılması ve sermayenin tamamının ödenmiş olması şarttır.
- Kuruluş izni alan bir borsa veya piyasa işleticisi, en geç 1 yıl içinde faaliyet izni almak üzere SPK'ya başvurmak zorundadır.
- SPK, borsa faaliyet izni başvurularını, bilgi ve belgelerin eksiksiz sunulmasından itibaren 6 ay içinde karara bağlar.
- Borsa sermayesinde veya oy haklarında %5 ve üzeri paya sahip olanlar 'önemli etkiye sahip ortak' kabul edilir ve bu pay devirleri SPK iznine tabidir.

Önemli Noktalar

- İkincil piyasada el değiştiren menkul kıymetlerden sağlanan fonların, bu kıymetleri ihraç eden şirketle bir ilgisi yoktur ve şirkete yeni sermaye girişi sağlamaz.
- Borsa İstanbul A.Ş., 6362 sayılı Kanun ile İMKB ve İstanbul Altın Borsası'nın tüzel kişiliklerinin sona erdirilip devredilmesiyle 03/04/2013 tarihinde tescil edilmiştir.
- Borsaların esas sözleşme değişiklikleri ve doğrudan veya dolaylı kontrol devri sonucunu doğuran her türlü işlem SPK'nın iznine tabidir.
- Borsaların kuruluşu Cumhurbaşkanı iznine, faaliyete geçmesi SPK iznine tabidir.
- Borsalar anonim şirket şeklinde kurulmalı, payları nama yazılı ve nakit karşılığı olmalıdır.
- Borsa İstanbul, 03/04/2013 tarihinde İMKB ve İAB'nin devralınmasıyla kurulmuştur.
- Pay devirleri ve esas sözleşme değişiklikleri SPK izni olmadan hükümsüzdür.
- Faaliyet izni başvurusu kuruluş izninden itibaren 1 yıl içinde yapılmalı, SPK 6 ay içinde karara bağlamalıdır.

Sık Yapılan Hatalar

- Birincil piyasa ile ikincil piyasayı karıştırmak (Şirkete para girişi sadece birincil piyasada olur).
- Para piyasası araçları (Hazine Bonosu) ile sermaye piyasası araçlarını (Tahvil) vade açısından karıştırmak.
- Borsa kuruluş izni ile faaliyet izni sürelerini (1 yıl başvuru / 6 ay karar) birbirine karıştırmak.

2. Finansal Piyasalar ve Borsa İstanbul'un Hukuki Yapısı

• Borsa İstanbul Teşkilat Yapısı, Yönetim Esasları ve Disiplin Hükümleri

Temel Kavramlar

- Borsa İstanbul A.Ş.: 6362 sayılı Kanunla kurulan, İMKB ve İAB'nin tüm varlık ve yükümlülüklerini devralan, esas sözleşmesinin tesciliyle borsa faaliyet izni almış sayılan özel hukuk tüzel kişisidir.
- Faaliyet İzin Başvurusu: Kuruluş izni alan borsa işleticisinin en geç bir yıl içinde Kurula yapması gereken, belgeler eksiksiz sunulduğunda altı ay içinde karara bağlanan zorunlu başvurudur.
- Borsa İstanbul Yönetim Kurulu: Genel kurul tarafından 3 yıl için seçilen, en az üçü bağımsız ve biri kadın olmak üzere toplam 9 üyeden oluşan, şirketin en üst icra ve karar organıdır.
- Denetim Komitesi: Tamamı bağımsız yönetim kurulu üyelerinden oluşan en az iki üyeli, finansal tabloların doğruluğunu ve iç denetim sisteminin verimliliğini gözetmekle görevli komitedir.
- Kurumsal Yönetim Komitesi: En az iki üyeden oluşan, çoğunluğu bağımsız ve icracı olmayan üyelerden kurulan, borsa bünyesinde kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanmasını takip eden yapıdır.
- Riskin Erken Saptanması Komitesi: Borsanın varlığını ve gelişmesini tehlikeye düşürebilecek riskleri teşhis etmek ve yönetmek amacıyla kurulan, çoğunluğu icracı olmayan üyelerden oluşan komitedir.
- Uyuşmazlık Komiteleri: Borsada işlem yapma yetkisi olanların kendi aralarında veya müşterileriyle borsa işlemlerinden doğan ihtilaflarını inceleyip Yönetim Kuruluna görüş sunan bir başkan ve iki üyeli kuruldur.
- Borsa İşlemi: Alım satım emirlerinin iletilmesi, kurallara göre eşleştirilmesi ve bu işlemlerden doğan yükümlülüklerin belirlenen sürelerde takas ve saklama kuruluşları nezdinde yerine getirilmesidir.
- Disiplin Cezası - Para Cezası: 10.000 TL ile 5.000.000 TL arasında uygulanan, sosyal medya üzerinden yanıltıcı yorum yapılması durumunda alt sınırı 50.000 TL'den az olamayan idari yaptırımdır.
- Geçici İşlem Kaldırma: Fiilin mahiyetine göre ilgilinin borsa piyasalarındaki işlem yapma yetkisinin veya temsilciliğinin üç ayı aşmamak üzere Yönetim Kurulu kararıyla durdurulmasıdır.
- Disiplin Zamanaşımı: Fiilin öğrenilmesinden itibaren bir yıl, işlenmesinden itibaren iki yıl içinde soruşturma açılmazsa veya işlenmesinden itibaren üç yıl içinde ceza verilmezse yaptırım yetkisi düşer.
- Giriş Aidatı ve Güvence Bedeli: İşlem yapma yetkisi verilmeden önce bir defaya mahsus alınan, borsaya verilebilecek zararların ve yükümlülüklerin karşılanmasını amaçlayan finansal teminatlardır.
- TCMB Muafiyeti: Borsa piyasalarında işlem yapmaya yetkili olan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın üyelik, teminat, denetim, disiplin ve her türlü borsa ücretinden muaf tutulması durumudur.
- Uyuşmazlık Hizmet Bedeli: Uyuşmazlık başvurusu sırasında ödenen, şikayetten vazgeçme veya sulh halinde iade edilmeyen, ancak başvuru sahibi haklı bulunursa karşı taraftan alınarak iade edilen bedeldir.
- Borsa İstanbul Kuruluşu: 6362 sayılı Kanun m.138 ile kurulmuş, İMKB ve İAB'nin haklarını devralmıştır.
- Yönetim Kurulu Yapısı: 9 üyeden oluşur. 3'ü bağımsızdır. En az bir bağımsız kadın üye zorunludur.
- Borsa İşlemi: Emir iletimi, eşleştirme ve takas/saklama yükümlülüklerinin yerine getirilmesi sürecidir.
- Uyuşmazlık Sınırı (2025): 1.645.665 TL üzerindeki uyuşmazlık kararlarına SPK nezdinde itiraz edilebilir.
- Disiplin Cezaları: Uyarı, Kınama, Para Cezası (10 bin - 5 milyon TL), Geçici Uzaklaştırma (max 3 ay) ve İptal.

Önemli Formüller

Pay Adedi Hesaplama

$$\text{Pay Adedi} = (\text{Toplam Sermaye}) / (\text{Nominal Pay Değeri})$$

Toplam Sermaye: 423.234.000 TL · **Nominal Pay Değeri:** 0,01 TL (1 Kuruş)

Örnek: $423.234.000 / 0,01 = 42.323.400.000$ adet pay.

Önemli Noktalar

- Yönetim kurulu üyelerinin en az üçte birinin (1/3) on yıllık sermaye piyasaları mesleki deneyimine sahip olması zorunludur.
- Olağan genel kurul toplantıları, her faaliyet dönemi sonundan itibaren üç ay içinde toplanmak zorundadır.
- Uyuşmazlık başvuruları, ilk borsa işleminin gerçekleştiği tarihten itibaren iki yıl içinde yapılmazsa borsa tarafından incelenmez.
- 2025 yılı için 1.645.665 TL üzerindeki uyuşmazlık kararlarına karşı, tebliğden itibaren 15 gün içinde SPK'ya itiraz edilebilir.
- Disiplin cezasına hükmedilmesinden itibaren bir yıl içinde aynı cezayı gerektiren yeni bir fiil işlenirse bir derece ağır ceza verilir.
- Sulh yoluyla anlaşma sağlandığında, işlem yapma yetkisi verilenler durumu üç iş günü içinde borsaya bildirmekle yükümlüdür.
- Yönetim Kurulu kararıyla kesinleşen disiplin cezaları, uygulanma tarihinden itibaren üç yıl içinde uygulanmazsa düşer.
- Borsa İstanbul'un kuruluş sermayesi 423.234.000 TL olup, payların %80,60'ı Türkiye Varlık Fonu'na aittir.
- TCMB; aidat, borsa payı ve disiplin hükümlerinden muaftır.
- Uyuşmazlık başvuruları işlem tarihinden itibaren 2 yıl içinde yapılmalıdır.
- Disiplin soruşturması; öğrenmeden itibaren 1 yıl, olaydan itibaren 2 yıl içinde açılmalıdır.
- Yönetim kurulu üyelerinin en az 1/3'ü 10 yıllık sermaye piyasası deneyimine sahip olmalıdır.

Sık Yapılan Hatalar

- Uyuşmazlık itiraz süresini (15 gün) genel dava açma süreleriyle karıştırmak.
- TCMB'yi borsada işlem yapamaz sanmak (İşlem yapılabilir ancak üyelik yükümlülüklerinden muaftır).
- Disiplin para cezası üst sınırını uyuşmazlık itiraz sınırı ile karıştırmak.

4. Borsa İstanbul Teşkilat Yapısı, Yönetim Esasları ve Disiplin Hükümleri • Borsa İstanbul İşlem Yetkisi, Kotasyon ve Finansal Ölçütler Esasları

Temel Kavramlar

- İşlem Yapma Yetkisi: Borsa bünyesindeki piyasa ve platformlarda sadece işlem yapma veya hem üye olup hem işlem yapma iznidir; Yönetim Kurulu kararıyla verilir.
- Giriş Aidatı: İşlem yapma yetkisi verilmeden önce bir defaya mahsus alınan ve borsa dışı işlemlerden doğabilecek zararları karşılamayı amaçlayan bedeldir.
- Güvence Bedeli: Üyelerin borsa dışı yükümlülüklerini yerine getirmemesi veya zarar vermesi ihtimaline karşı alınan, nakit veya menkul kıymet türü teminatıdır.
- TCMB Muafiyeti: Merkez Bankası borsada işlem yapmaya yetkili olup üyelik, teminat, denetim, disiplin hükümleri ve her türlü borsa payı veya ücretinden muaftır.
- Tek Fiyat Yöntemi: Emirlerin belirli zaman dilimlerinde toplanıp, en çok işlem miktarını sağlayan tek bir fiyat üzerinden eşleştirildiği borsa işlem yöntemidir.
- Çok Fiyat Yöntemi: Emirlerin işlem süresi boyunca sürekli olarak, belirlenen öncelik kurallarına göre farklı fiyat seviyelerinden eşleştirildiği yöntemdir.
- Fiyat Önceliği: Alımda yüksek fiyatlı, satımda ise düşük fiyatlı emirlerin diğer emirlere göre sistemde öncelikle karşılanmasını ifade eden temel kuraldır.
- Zaman Önceliği: Fiyatların eşit olması durumunda, borsa sistemine zaman açısından daha önce kaydedilen emrin öncelikle işleme dönüşmesini sağlayan kuraldır.
- Kotasyon: Sermaye piyasası araçlarının borsa listesine alınmasıdır; yetkili merci Yönetim Kurulu olup bu yetki kısmen Genel Müdüre devredilebilir.
- Finansal Ölçüt (Benchmark): Sermaye piyasası araçlarının değerini belirlemek veya performans ölçmek için kullanılan, borsa tarafından yönetilen endeks, fiyat veya oranlardır.
- Esaslı Değişiklik: Finansal ölçütün hesaplama formülü, veri tipi veya ağırlık yöntemi gibi performansını önemli ölçüde etkileyen kural seti değişiklikleridir.
- Finansal Ölçütler Komitesi: Endekslerin sürekliliği, teknolojik altyapısı ve işlem kurallarından sorumlu direktörlerden oluşan, Karar Merciiine görüş sunan kuruldur.
- Kotasyon Ücretleri: Başvuru, kota alma, ilave kota alma, kotta kalma, yeniden kota alma ve toptan alış satış işlem ücretlerinden oluşan bedeller bütünüdür.
- Tedbiren Kaldırma: Mali durumun zayıflaması veya denetime izin verilmemesi gibi hallerde Genel Müdür işlem yetkisini 5 işlem gününe kadar kaldırabilir.
- İşlem Yapma Yetkisi: Borsa piyasalarında emir iletme ve işlem gerçekleştirme hakkı.
- Kotasyon: Sermaye piyasası araçlarının borsa listesine alınarak işlem görmeye kabul edilmesi.
- Fiyat Önceliği: Daha iyi fiyatlı emirlerin (düşük satım, yüksek alım) diğerlerinden önce karşılanması kuralı.
- Finansal Ölçüt (Benchmark): Endeks, fiyat veya oran gibi finansal araçların değerini belirlemek için kullanılan göstergeler.
- IOSCO İlkeleri: Finansal ölçütlerin yönetimi ve şeffaflığı için kabul edilen uluslararası standartlar.

Önemli Noktalar

- Genel Müdür, yatırım araçlarının işlemlerini en fazla 1 ay süreyle geçici olarak durdurabilir; 1 ayı aşan süreler için Yönetim Kurulu kararı şarttır.
- Borsada işlem yapma yetkisi verilenlerin mali durumunun bozulması halinde Genel Müdür yetkiyi 5 işlem gününe kadar tedbiren kaldırabilir ve Kurula bildirir.
- Finansal ölçüt hesaplama süreçlerine ilişkin tüm kayıtların mevzuat uyarınca en az 5 yıl süreyle saklanması zorunludur.
- Borsa, IOSCO prensiplerine uyumlu finansal ölçütler listesini yılda en az bir kez güncelleyerek kamuya duyurmakla yükümlüdür.

Önemli Noktalar

- Sermaye piyasası araçlarının geçici veya sürekli olarak kottan çıkarılması durumunda, daha önce ödenmiş olan kotasyon ücretleri iade edilmez.
- Emirlerin eşleştirilmesinde temel öncelik sırası önce fiyat önceliği, fiyat eşitliği halinde ise zaman önceliği şeklindedir.
- Borsa, finansal ölçütlerin hesaplanmasında dışarıdan hizmet alabilir ancak bu durum Borsanın yönetici sıfatıyla sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.
- Kottan çıkarma şartları arasında iflas, kotasyon ücretlerinin ödenmemesi ve kamuyu aydınlatma esaslarına uyulmaması gibi hususlar yer alır.
- TCMB; borsa payı, aidat ve kota ücretlerinden muafır ve teminat yükümlülüğüne tabi değildir.
- İşlem yetkisi mali durum bozulması halinde Genel Müdür tarafından 5 işlem gününe kadar durdurulabilir.
- Emir eşleştirmede önce Fiyat Önceliği, sonra Zaman Önceliği uygulanır.
- Finansal ölçüt kayıtları en az 5 yıl süreyle saklanmalıdır.
- Genel Müdür, bir yatırım aracını en fazla 1 ay süreyle işleme kapatabilir (Yönetim Kurulu kararıyla uzatılabilir).

Sık Yapılan Hatalar

- Kotasyon ücretlerinin iade edilebileceğini düşünmek (Asla iade edilmez).
- Zaman önceliğinin fiyat önceliğinden önce geldiğini varsaymak.
- TCMB'nin tüm borsa kurallarına tabi olduğunu sanmak (Birçok muafiyeti vardır).

5. Borsa İstanbul İşlem Yetkisi, Kotasyon ve Finansal Ölçütler Esasları • Finansal Ölçütler, Yatırım Araçları ve Borsa İstanbul İşlem Esasları

Temel Kavramlar

- Finansal Ölçüt Kontrol Sistemi: Çıkar çatışmalarının önem derecesine uygun olarak oluşturulan; girdilerin bütünlüğünü, ihbar mekanizmalarını ve operasyonel risk yönetimini kapsayan asgari denetim altyapısıdır.
- Bağımsız Dış Denetçi (Ölçüt): Borsa tarafından çıkar çatışması tespiti durumunda, kural setine uyumu periyodik gözden geçirmek için görevlendirilen, yeterli tecrübeye sahip bağımsız denetim yetkilidir.
- Borsa Yatırım Fonu (BYF): Katılma payları borsada işlem gören, bir endeksi baz alarak performansını yatırımcıya yansıtmayı amaçlayan ve inançlı mülkiyet esaslarına göre yönetilen tüzel kişiliği olmayan malvarlığıdır.
- Yatırım Kuruluşu Varantı: Sahibine dayanak varlığı önceden belirlenen fiyattan belirli bir tarihte alma veya satma hakkı veren, kaydi teslimat veya nakit uzlaşısı ile kullanılan menkul kıymetleştirilmiş opsiyondur.
- İskontolu Sertifika: Dayanak varlığa piyasa değeri üzerinden iskonto ile yatırım imkanı sağlayan, ancak karşılığında varlığın belirli bir tavan fiyatı aşan getirisinden feragat edilen yapılandırılmış üründür.
- Sahipliğe Dayalı Kira Sertifikası: Varlık kiralama şirketinin (VKŞ) kaynak kuruluşun devraldığı varlıkların finansmanı için ihraç edilen ve VKŞ'nin temerrüt halinde varlık üzerinde doğrudan tasarruf yetkisi olduğu sertifika türüdür.
- Gayrimenkul Sertifikası (GMS): İnşa edilecek projelerin finansmanında kullanılmak üzere ihraç edilen, gayrimenkulün belirli bir alan birimini veya bağımsız bölümünü temsil eden nominal değeri eşit sermaye piyasası aracıdır.
- Girişim Sermayesi Yatırım Fonu (GSF): Nitelikli yatırımcılardan toplanan paralarla girişim sermayesi yatırımları yapmak üzere süreli olarak kurulan ve katılma payları borsada işlem görebilen tüzel kişiliği olmayan malvarlığıdır.
- Emtia Sertifikası (EMS): Altın ve gümüş gibi kıymetli madenleri veya SPK tarafından belirlenen diğer emtiayı temsil eden, Emtia Pazarı'nda 'S1' koduyla işlem gören sermaye piyasası araçlarıdır.
- Birincil Piyasa: Payların ve diğer sermaye piyasası araçlarının halka arzının gerçekleştirildiği, nominal değer (1 TL) altında işlem yapılamayan ilk satış ortamıdır.
- Sabit Fiyatla Talep Toplama (SFY): Borsa dışı halka arzlardan uyarlanan, alım emirlerinin en az bir en fazla üç iş günü toplandığı ve MKK sicil numarası bazında tekleştirilerek dağıtıldığı yöntemdir.
- Turbo Sertifika: Dayanak varlığın nihai değeri ile kullanım fiyatı arasındaki fark üzerinden alacak hakkı sağlayan, dayanak varlık performansına bağlı yapılandırılmış bir finansal üründür.
- Darphane Sertifikası: Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü tarafından ihraç edilen ve borsada işlem gören, emtiayı temsil eden özel bir sertifika türüdür.
- MKK Sicil Numarası Tekleştirme: Halka arz dağıtım aşamasında, aynı yatırımcıya ait farklı kurumlardan gelen mükerrer emirlerin elenerek sadece öncelikli tek bir emrin işleme alınması sürecidir.
- Finansal Ölçüt Kontrol Sistemi: Çıkar çatışmalarını önlemek, girdi bütünlüğünü sağlamak ve operasyonel riskleri yönetmek için kurulan iç mekanizma.
- Borsa Yatırım Fonu (BYF): Katılma payları borsada işlem gören, bir endeksi baz alan ve inançlı mülkiyet esasına göre yönetilen fon.
- MKK Sicil Numarası: Halka arzlarda yatırımcı bazında tekleştirme ve dağıtım için kullanılan temel kimlik numarası.
- Yeni Pay Alma Hakkı (Rüşhan): Mevcut ortakların bedelli sermaye artırımlarına öncelikli olarak katılma yetkisi.
- YÜFP: Varantlar, sertifikalar ve borsa yatırım fonlarının işlem gördüğü Yapılandırılmış Ürünler ve Fon Pazarı.

Önemli Noktalar

- Finansal ölçüt denetimleri, ilgili düzenleme yürürlüğe girdikten 6 ay sonra başlar ve sonrasında en az 2 yılda bir yapılır.
- BYF katılma belgeleri, Borsa Yönetim Kurulu kararının KAP'ta ilanını izleyen 2. iş günü işlem görmeye başlar.
- BYF işlemlerinde fiyat marjı %20 olarak uygulanır ve lot büyüklüğü 1 adet katılma payıdır.
- BYF işlemlerinin takası, işlem gününü izleyen ikinci iş günü (T+2) gerçekleştirilir.
- Birincil piyasada satışa konu olan paylar, SPK izni hariç, nominal değer olan 1 TL'nin altında işlem göremez.
- Sürekli işlem yöntemiyle halka arzlarda işlemin 2 günde tamamlanması esastır ve bu süre uzatılamaz.
- Talep toplama aşamasında emir toplama süresi en az 1 iş günü, en fazla 3 iş günü olarak belirlenir.
- Halka arzın devam ettiği süre boyunca, ilgili paylar için ikincil piyasa işlemleri başlatılamaz.
- Finansal ölçüt denetimleri ilk 6 ayda bir, sonra en geç 2 yılda bir yapılmalıdır.
- BYF'lerde lot büyüklüğü 1 adet, fiyat marjı %20 ve takas süresi T+2'dir.
- Borsa birincil piyasada paylar 1 TL nominal değerinin altında satılamaz.
- Halka arz ilanları KAP'ta en az 2 iş günü önceden yapılmalıdır.
- Mükerrer emirlerde sadece zaman/fiyat önceliği olan ilk emir dağıtımına alınır.

Sık Yapılan Hatalar

- Varant satın almayı dayanak varlığı satın almakla karıştırmak (Varant sadece bir haktır).
- BYF takas süresini T+1 sanmak (Doğrusu T+2'dir).
- Halka arzlarda her emre lot dağıtıldığını sanmak (Aynı MKK numaralı mükerrer emirler elenir).

Formül Tablosu (hızlı bakış)

Formül adı	Formül
Pay Adedi Hesaplama	$\text{Pay Adedi} = (\text{Toplam Sermaye}) / (\text{Nominal Pay Değeri})$

Devamı ücretsiz kayıtle

Finansal Piyasalar modülünün **42 bölümünün 6 tanesi** bu PDF'te. Kalan 36 bölüm, konu anlatımı ve çıkmış soru tarzındaki soru bankası FinLisans'ta.

- ✓ Ücretsiz üyelikle soru çözmeye hemen başla — kredi kartı istemiyoruz.
- ✓ Tüm SPK/SPL dersleri için ders notu, özet ve formül kartları.
- ✓ Konu bazlı soru bankası, deneme sınavı ve yanlış analizi.
- ✓ Sesli ders anlatımı ile yolda/işte tekrar imkânı.
- ✓ İlerlemeni takip eden panel ve sınav geri sayımı.

Bu modülün güncel ve tam sayfası

<https://www.finlisans.com/ders-notlari/finansal-piyasalar>

Ücretsiz kayıt ol → <https://www.finlisans.com/auth/signup>

Son güncelleme: **17 Eylül 2026** · Kaynak: finlisans.com ders notları

Bu doküman sınavlara hazırlık amaçlı bir özettir; resmî kaynak yerine geçmez. SPL'nin yayımladığı güncel çalışma notlarını da takip ediniz.